

Стажування дозволяє педагогам з урахуванням своїх індивідуальних особливостей опанувати сучасною практикою організації освітнього процесу в системі підвищення кваліфікації. При цьому в процесі стажування сама практична діяльність стажиста, яку направляють і корегують досвідчені викладачі-наставники, носить специфічний проблемно-експериментальний характер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузьмінський А.І. Теоретико-методологічні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні: дис. док. пед. наук: 13.00.04. Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. К., 2003. 42 с.

2. Протасова Н.Г. Післядипломна освіта педагогів: зміст, структура, тенденції розвитку / Держ. акад. керівних кадрів освіти. К.: 1998. 176 с.

Олена БАРАНОВСЬКА

(Київ, Україна)

РІЗНОВИДИ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Наразі зміна зовнішніх умов життя у світі потягла за собою зміну форм навчання з очної до дистанційної. Це зумовило ряд проблем не тільки технічного характеру, а й висунуло багато питань, які потребують обговорення. І одне з них – це поступова інформатизація навчання. В Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні зазначено про необхідність забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти [1]. Планувалося, що поступове введення дистанційного навчання сприятиме появі нових можливостей для оновлення змісту навчання та методів викладання дисциплін і розповсюдження знань; розширення доступу до всіх рівнів освіти; реалізації системи безперервної освіти протягом життя; індивідуалізації навчання за масовості освіти. *Дистанційна освіта* визначалася як рівноцінна форма навчання, що реалізується за технологіями дистанційного навчання. *Педагогічні технології дистанційного навчання* визначалися як технології опосередкованого активного спілкування з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи зі структурованим навчальним матеріалом, представленим у електронному вигляді. Соціальними групами було визначено досить широкий загаль суспільства, в тому числі – учні шкіл. Але практики масового переходу в світовому масштабі на дистанційне чи змішане навчання ще не існує. Ці зміни зачіпають великий віковий контингент учнів (віком з 7 до 16 років), тому вирішуються нові проблеми психологічного та педагогічного (дидактичного) характеру. Упродовж тривалого часу реформ виникало багато різновидів педагогічних технологій, зокрема тих, які можна назвати загальнонавчальними, що покликані формувати компетентності загального спрямування. Саме вони мають бути в активі сучасного дистанційного навчання. Наведено характеристики деяких з них.

Технологія змістовно-операційного розвивального навчання (авторська, д. п. н. проф. Вал. Паламарчук). Концептом була ідея про співвідношення прямого та побічного продуктів діяльності (розвиток учнів має бути основним продуктом діяльності, як і предметні знання). Принципами реалізації цієї технології є цілеспрямованість, міжпредмет-

ність, активність навчально-розвивальної діяльності в умовах мотиваційного забезпечення, випереджального навчання, операційно-системного формування, поетапності. Технологічною реалізацією її є програма і технологія розвитку інтелектуальних умінь учнів для всіх класів школи: сприймання і осмислення інформації (аналіз і виділення головного; порівняння); узагальнення і систематизація; визначення понять, оцінка; конкретизація; доведення і спростування; творчі вміння. Технологія розвитку інтелектуальних умінь учнів відбувається за етапами: кумуляції; діагностики; мотивації; рефлексії; відпрацювання; узагальнення та систематизації; перенесення [2; 3; 4].

До технологій загального (загальнонавчального) спрямування, які вкрай важливі для дистанційного (змішаного навчання) відноситься також *технологія інтегрованого навчання* – комплексний засіб підвищення якості та ефективності процесу навчання на засадах інтеграції, яка дає можливість якнайбільше враховувати інтереси, схильності і здібності учнів, поглиблювати їх знання, зменшити навантаження, уникнути зайвої інформації у змісті непрофільних предметів, формувати наукову картину світу, створювати можливості для орієнтації освіти старшокласників відповідно до їх професійних інтересів і намірів щодо продовження освіти [5].

Базовим в сучасних умовах є *компетентнісний підхід*, який передбачає інтеграцію психологічних, дидактичних, методичних, предметних знань та облік психічних закономірностей розвитку особистості. *Компетентнісно орієнтовані педагогічні технології* є наступним етапом у розвитку ідей проблемного навчання, які підсилюються соціально та особистісно значущою ідеєю та практично-матеріалізованим результатом. Тут використовуються прийоми колективної творчої діяльності, моделювання різних ситуацій, в основі яких лежить принцип орієнтовної основи дій. Освітня діяльність учнів, що базується на процесах проектування та дослідження, є важливим компонентом системи продуктивної освіти та нестандартним, нетрадиційним способом організації освітніх процесів через активні способи дій (планування, прогнозування, моделювання, проектування, конструювання, аналіз, синтез), спрямованих на реалізацію компетентнісно орієнтованого підходу [6].

Окремим відгалуженням комунікаційних технологій є *медіатехнології*. Медіаосвіта, за визначенням ЮНЕСКО, є окремих напрямом освіти, оскільки допомагає людині усвідомити способи використання масової комунікації в суспільстві; аналізувати медіатексти та критично оцінювати заявлені в них цінності, політичні, соціальні, комерційні та культурні інтереси, а також створювати і поширювати через мас-медіа власні медіатексти. Г. Онкович зазначає, що медіапроцес у світі орієнтується на громадянську відповідальність, гуманізм і демократію, а медіаосвітні технології виокремилися в окрему частину педагогіки – медіадидактику, яка розробляє теорію медіаосвіти й навчання, науково обґрунтовує зміст медіаосвіти, вивчає закономірності, принципи, методи й організаційні форми навчання із залученням медіапродуктів та опертям на мас-медіа. Автор вважає, що цей напрям тяжіє до педагогіки, до виховних аспектів, що засвідчує медіапедагогічний вектор розвитку медіаосвіти [7].

Отже, педагогічні технології, які можуть бути застосовані в нових реаліях дистанційного навчання можуть бути дуже різноманітними. Але серед них варто виокремлювати такі, що лежать в основі розвитку особистості як головної цінності суспільства, допомагають учневі створювати власну освітню та розвивальну траєкторію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджено Постановою МОН України В.Г. Кременем 20 грудня 2000 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>
2. Паламарчук В.Ф. Глобус інтелекту (методологія, програма, методика формування глобального інтелекту). Київ, 1999. 56 с.
3. Паламарчук В.Ф., Барановська О.В. Педагогічні технології навчання в умовах нової української школи: вектор розвитку. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 3. С. 60–66.
4. Барановська О.В. Методологічні аспекти реалізації педагогічних технологій за філологічним спрямуванням: еволюція та трансформація в українській школі. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 1. С. 5–13.
5. Барановська О.В. Конструювання змісту профільного навчання на основі міжпредметної інтеграції. *Дидактика: теорія і практика*: зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г.О. Васівської]. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. С. 32–36.
6. Трубочева С., Барановська О. Компетентнісно орієнтовані педагогічні технології в структурі шкільного підручника. *Проблеми сучасного підручника*: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Мінськ, 18–19 трав. 2018 р.). К.: Педагогічна думка, 2018. С. 81–85.
7. Онкович Г.В. Медіадидактика вищої школи Теоретико-методологічні засади модернізації змісту гуманітарної освіти у вищій школі України: монографія / [К.Є. Балабанова, Н.М. Дем'яненко, Н.О. Дівінська та ін.]; за заг. ред. Г.В. Онкович. Київ: Педагогічна думка, 2013. 282 с.

Юлія БЛУДОВА, Аліна БОРОДАЙ
(Харків, Україна)

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ В ПРАКТИЦІ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В сучасних умовах інформаційне суспільство, що активно розвивається, вимагає істотних змін у вітчизняній системі освіти. Це створює для кожної людини значні можливості для отримання інформації в тому обсязі, який необхідний їй для саморозвитку та самовдосконалення. Очевидним при цьому є той факт, що перехід на нову модель освіти виключає пасивну роль учасників освітнього процесу, бо лише активна позиція в отриманні знань дасть можливість сформувати в здобувачів освіти здатність жити і працювати в інформаційному суспільстві, визначити індивідуальну траєкторію освіти. Вимоги, що зросли до якості освіти в умовах його структурної перебудови і інтеграції в світовий освітній простір, істотно змінюють рівень соціальних очікувань і по відношенню до результативності всього комплексу педагогічних наук.

Концептуальні положення щодо професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту викладені в державних нормативних документах: Законах України «Про освіту» і «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, положеннях «Про державний вищий навчальний заклад освіти», «Про організацію навчального процесу у вищих нав-